

METODYKA

określenia kulminacji rójki barczatki sosnowki przy użyciu syntetycznego odpowiednika feromonu płciowego (wersja testowa)*

*opracowana w ramach projektu realizowanego w latach 2013-2016
przez Instytut Chemii Fizycznej PAN i Instytut Badawczy Leśnictwa,
finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach
Programu Badań Stosowanych (nr umowy PBS2/A9/25/2013)*

Wstęp. Jedną z metod oceny liczebności populacji barczatki sosnowki w drzewostanach sosnowych jest obserwacja lotu motyli (Instrukcja ochrony lasu 2012), polegająca, jak w przypadku brudnicy mniszki, na liczeniu motyli samic siedzących na pniach drzew w okresie kulminacji ich rójki metodą 20 drzew. Uwzględniając fakt, że dla obu tych gatunków owadów charakterystyczne jest zjawisko wylęgania się najpierw motyli samców, a później samic, termin nastąpienia kulminacji rójki samic można określić na podstawie obserwacji dynamiki wylęgania się samców i stwierdzenia jego kulminacji. W przypadku brudnicy mniszki w tym celu stosowane są pułapki z feromonem płciowym zwabiającym wyłącznie motyle samców (Instrukcja ochrony lasu 2012). Spadek odłowów samców do pułapek jest wskaźnikiem rozpoczęcia kulminacji wylęgu samic. Obecnie, po udoskonaleniu składu atraktanta i określeniu optymalnego typu dyspensera, pułapki feromonowej i wysokości jej zawieszenia, takie podejście może być zastosowane również w stosunku do barczatki sosnowki, według opisanej poniżej metodyki.

Metodyka określenia kulminacji rójki barczatki sosnowki

Fot. 1. Pułapka IBL-5bis
zawieszona między
drzewami

Do odłowu motyli samców barczatki sosnowki należy stosować pułapkę IBL-5bis (produkcji ZD Chemipan; fot. 1) lub pułapkę Unitrap (różnych producentów) z przezroczystym (fot. 2) lub zielonym pojemnikiem zbiorczym z dołączonym atraktantem Dendrodor (produkcji ZD Chemipan, Polska). Liczbę pułapek i ich rozmieszczenie ustala właściwy terytorialnie Zespół Ochrony Lasu.

Pułapki należy wywiesić przed rozpoczęciem właściwej rójki motyli, zazwyczaj na początku drugiej dekady lipca (dokładny termin określi ZOL).

Pułapki powinny być wywieszane na wysokości 1,5-6 m nad powierzchnią gruntu – na sznurku rozciągniętym między drzewami (fot. 1), na sęku/gałęzce sosny (fot. 2), itp. – w miejscach, gdzie nie będą narażone na bezpośrednie działanie promieni słonecznych.

Fot. 2. Pułapka Unitrap
zawieszona na gałęzce

Wskazane jest wywieszanie pułapek w drzewostanach o najwyższych na danym obszarze liczebnościach populacji (w przypadku dostępności takiej informacji).

Pułapki należy kontrolować co 2, najwyżej co 3 dni przez cały okres rójki (przynajmniej w okresie testowania metodyki). Wyniki można wpisywać do formularza nr 7, stosowanego obecnie do notowania odłowów samców brudnicy mniszki (Instrukcja ochrony lasu 2012).

**zwracamy się z prośbą do osób zainteresowanych wykorzystaniem zaproponowanej metodyki w praktyce o kontakt z dr hab. Lidią Soukovatą (tel. 22-7153832, L.Soukovata@ibles.waw.pl) w celu wspólnego zaplanowania prac i oceny uzyskanych wyników, co posłuży doskonaleniu niniejszej metodyki*